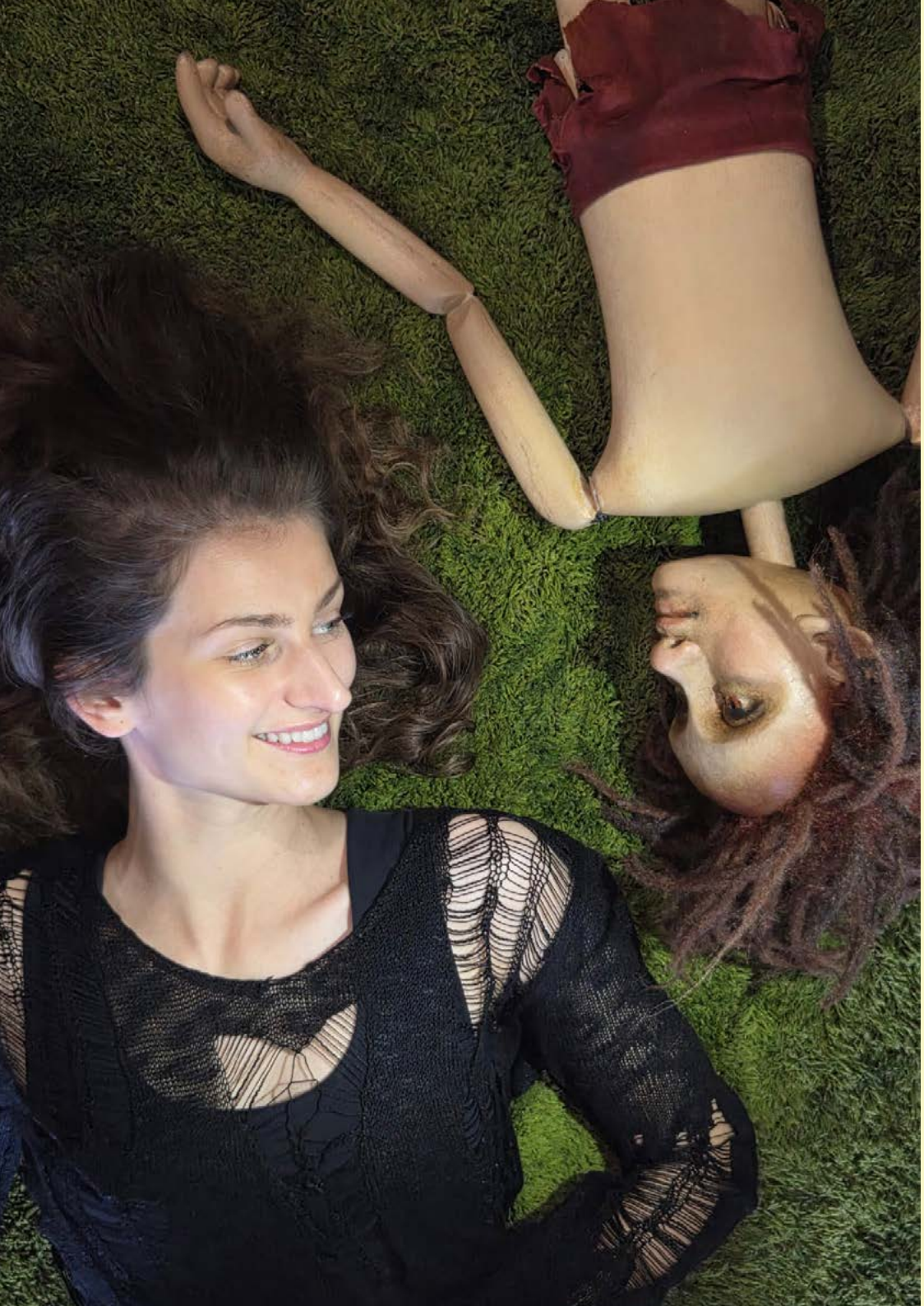
KSK KOŠICKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ / BDK BÁBKOVÉ DIVADLO KOŠICKÉHO KRAJA

RUDYARD KIPLING

MAUGLÍ

RÉŽIA: PETER PALIK

BÁBKOVÉ DIVADLO KOŠICKÉHO KRAJA

KULTÚRNE ZARIADENIE KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

RUDYARD KIPLING

MAUGLÍ

Podľa zbierky poviedok *Kniha džunglí* zdramatizoval Peter Palik

PREMIÉRA: 22. MÁJA 2026

234. premiéra

Dramatizácia a réžia	PETER PALIK
Dramaturgia	LUKÁŠ KOPAS
Scénografia	NAĎA SALBOTOVÁ
Hudba	DANIEL ŠPINER
Asistent réžie	PETER CREEK ORGOVÁN

OSOBY A OBSADENIE

Mauglí	**VIKTÓRIA SEDLÁKOVÁ**
Šer Chán/Opičí kráľ	**JURAJ FOTUL**
Akela/Sup	**PETER ORGOVÁN**
Rakša/Kaa	**BEÁTA DUBIELOVÁ**
Bagíra	**ERIKA ORGOVÁN MOLNÁROVÁ**
Balú	**MIROSLAV KOLBAŠSKÝ**

Inšpícia	Juraj Fotul
Zvuk	Tomáš Šemrák, Slavomír Tkáč
Svetlá	Michal Pjecha., Rastislav Murajda
Scénu, bábky a kostýmy vyrobili	Naďa Salbotová, Eva Kleschtová, Lidiya Matsyurak, Marek Urban, Vladislav Kolbašský, pod vedením Roberta Dubiela

Sezóna 2025/2026

JOSEPH RUDYARD KIPLING
AUTOR PRÍBEHOV NA HRANICI SVETOV

JOSEPH RUDYARD KIPLING (1865 – 1936) patrí k najznámejším autorom anglickej literatúry. Bol prozaikom, básnikom a autorom kníh pre deti i dospelých. Narodil sa v Bombaji, vtedajšej súčasti Britskej Indie, a časť detstva prežil medzi Indiou a Anglickom. Práve skúsenosť pohybu medzi rôznymi krajinami, jazykmi a kultúrnymi prostrediami sa výrazne premietla aj do jeho literárnej tvorby.

K jeho najznámejším dielam patria prózy, básne a príbehy pre deti, v ktorých sa dobrodružstvo často spája s otázkami odvahy, zodpovednosti, pravidiel a hľadania vlastného miesta vo svete. K nim patrí aj zbierka poviedok a básní s názvom *Kniha džunglí,* ktorá prvýkrát vyšla v roku 1894. Hoci Kiplingov svet džungle netvoria iba príbehy o chlapcovi vychovanom vlkmi, práve Mauglího línia sa stala jeho najznámejšou a najčastejšie adaptovanou časťou.

Kniha džunglí nie je iba dobrodružným rozprávaním z prostredia ďalekého pralesa. Kipling v nej vytvoril svet, ktorý má vlastný poriadok, pravidlá a zákony. Zvieracie postavy v tomto svete nie sú iba rozprávkovými pomocníkmi alebo nepriateľmi. Balú, Bagíra, Rakša, Akela, Kaa či Šer Chán predstavujú rôzne podoby sily, múdrosti, ochrany, nebezpečenstva, vernosti aj strachu. Mauglí sa medzi nimi učí, že prežiť znamená nielen byť odvážny, ale aj počúvať, rozlišovať a niesť zodpovednosť za svoje rozhodnutia.

Dnes čítame Kiplingove texty aj s vedomím doby, v ktorej vznikli. Boli napísané v období britského impéria a prirodzene v sebe nesú stopy historického a koloniálneho kontextu. Zároveň však Mauglího príbeh naďalej otvára témy, ktoré sú blízke súčasnému detskému divákovi: potrebu domova, prijatia, priateľstva, bezpečia a hľadania vlastnej identity.

MAUGLÍ AKO LITERÁRNA PREDLOHA

Mauglího príbeh je súčasťou širšieho poviedkového sveta, ktorý Rudyard Kipling vytvoril v *Knihe džunglí* (1894) a v *Druhej knihe džunglí* (1895). Postupne však nadobudol samostatný život a začal fungovať takmer ako osobitný moderný mýtus o dieťati medzi prírodou a ľudským svetom. Zároveň je cyklom dospievania. Začína sa prijatím ľudského mláďaťa do vlčej svorky, pokračuje osvojovaním si zákonov džungle, skúsenosťou priateľstva aj ohrozenia a smeruje k bolestnému poznaniu, že hrdina nepatrí úplne ani jednému zo svetov. Je človekom medzi zvieratami a vlčím dieťaťom medzi ľuďmi. Táto dvojakosť je jadrom jeho dramatickosti. Mauglí stojí medzi dvoma poriadkami: džungľa mu dáva jazyk, pravidlá, rodinu a odvahu, ľudský svet mu pripomína pôvod, pamäť a nevyhnutnosť návratu.

Pre základnú Mauglího líniu v prvej *Knihe džunglí* sú kľúčové najmä poviedky „Mauglího bratia“, „Kaa na love“ a „Tiger! Tiger!“. V prvej z nich sa odvíja príbeh nájdeného dieťaťa, ktoré Rakša ochráni pred Šer Chánom a ktoré je prijaté do vlčej svorky. Objavujú sa tu Akela, Balú, Bagíra, zákon džungle aj základná otázka celého príbehu: môže sa ľudské mláďa stať súčasťou zvieracieho spoločenstva? Druhá poviedka rozvíja epizódu Mauglího únosu Bandarmi, opicami, ktoré neuznávajú zákony džungle, a smeruje k jeho záchrane, pri ktorej rozhodujúcu úlohu zohrá had Kaa. Tretia poviedka približuje Mauglího k ľudskému svetu a vrcholí rozhodujúcim stretom so Šer Chánom, v ktorom dôležitú úlohu zohráva oheň, v džungli pomenovaný ako červený kvet.

Mauglí v Kiplingovom diele nie je iba dobrodružným hrdinom. Je to postava, cez ktorú Kipling otvára otázky prirodzenosti a pravidiel, slobody a zodpovednosti, prírody a ľudského sveta. Džungľa u Kiplinga nie je chaotickým priestorom, v ktorom víťazí iba silnejší, ale svetom s vlastným zákonom, etikou a princípmi rovnováhy. Práve preto sú zvieracie postavy viac než len rozprávkovými pomocníkmi. Balú učí, Bagíra chráni, Rakša prijíma, Akela nesie autoritu, Kaa predstavuje starú múdrosť džungle a Šer Chán zasa násilie, pomstu a porušenie poriadku.

Mauglího príbeh možno čítať aj ako príbeh o výchove dieťaťa, ktoré musí pochopiť, že odvaha bez zodpovednosti nestačí. Nestačí vedieť bežať, liezť, skákať ani bojovať. Dôležité je naučiť sa rozlišovať, komu veriť, kedy odporovať, kedy počúvať a kedy prekročiť vlastný strach. Práve v tom spočíva trvalá sila tejto predlohy: pod povrchom dobrodružstva sa skrýva otázka, ktorú pozná každé dieťa aj každý dospelý: Kto som, kam patrím a kto ma prijme takého, aký som?

Mauglí ako bábková inscenácia

Bábková inscenácia *Mauglí* v dramatizácii a réžii Petra Palika nevychádza z oboch Kiplingových *Kníh džunglí*, ale sústreďuje sa na základný oblúk Mauglího cyklu z prvej *Knihy džunglí*. V inscenačnom tvare sa prepájajú najmä motívy z poviedok „Mauglího bratia", „Kaa na love" a „Tiger! Tiger!", teda záchrana ľudského mláďaťa pred tigrom Šer Chánom, prijatie medzi vlkov, rozhodnutie rady starších, cesta k ľuďom, únos Bandarmi, stretnutie s hadom Kaa, motív červeného kvetu a záverečný zápas s tigrom. Adaptácia však tieto motívy nepreberá ako jednoduchú ilustráciu známej knihy. Vytvára z nich samostatný javiskový príbeh o dieťati, ktoré sa učí rozumieť sebe, druhým aj svetu, do ktorého patrí.

Výrazným inscenačným gestom je rámcová situácia osady, v ktorej dieťa nachádza knihu a spolu s ňou aj cestu do sveta džungle. Príbeh sa nezačína priamo v džungli, ale obrazom dieťaťa, ktoré sa prehrabuje v odpadkoch. Tým sa Mauglího dobrodružstvo otvára zo súčasnej perspektívy. Kniha sa pre dieťa nestáva iba predmetom na čítanie, ale bránou do sveta, v ktorom možno prežiť strach, samotu, ohrozenie, priateľstvo aj prijatie. Džungľa tak nie je iba vzdialeným dobrodružným prostredím, ale priestorom predstavivosti a sebapoznávania.

Palikova dramatizácia citlivo pracuje s témami blízkymi detskému divákovi: s potrebou niekam patriť, túžbou po bezpečí, obavou z odmietnutia aj odvahou prekročiť vlastný strach. Mauglí je v inscenácii postavou na hranici dvoch svetov. Medzi vlkmi je človekom, medzi ľuďmi dieťaťom džungle. Jeho cesta z džungle k ľuďom preto nie je iba vonkajším putovaním, ale aj postupným prijímaním vlastného pôvodu a zodpovednosti.

Dôležitú úlohu pritom zohrávajú postavy, ktoré Mauglího sprevádzajú. Rakša predstavuje prijatie a materinskú ochranu, Akela zodpovednosť za svorku, Bagíra múdru obozretnosť a Balú priateľskú blízkosť. Kaa prináša do príbehu tajomstvo, hypnotickú silu a múdrosť džungle, zatiaľ čo Šer Chán zosobňuje nebezpečenstvo, pomstu a porušenie poriadku. Bandarovia vytvárajú opačný pól sveta džungle: hlučné spoločenstvo bez úcty k zákonom, túžiace po moci bez pochopenia jej dôsledkov.

S tým súvisí aj téma vzťahu človeka k prírode. Džungľa v inscenácii nevystupuje iba ako miesto nebezpečenstva a dobrodružstva, ale ako živý svet vzájomných väzieb, v ktorom má každá bytosť svoje miesto a zodpovednosť. Mauglí sa učí, že prírodu nemožno chápať ako priestor, ktorý si má človek podmaniť, ale ako prostredie, ktorému treba načúvať a s ktorým treba žiť v rovnováhe. Inscenácia tak prirodzene otvára tému rešpektu k zvieratám, citlivosti voči prostrediu a vedomia, že človek je súčasťou prírody, nie jej vládcom.

Tvorcovia inscenácie

Autor a režisér **PETER PALIK** (1979) má na svojom konte celý rad inscenácií a spoluprác s divadlami na Slovensku, v Českej republike, Poľsku, Maďarsku i Nemecku. Pôsobí tiež ako pedagóg na Katedre herectva Fakulty dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Súčasne zastáva post umeleckého šéfa a režiséra v Divadle Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene. Diváci Bábkového divadla Košického kraja si v jeho réžii môžu pozrieť aj inscenácie *Guľko Bombuľko*, *Hľadá sa snehuliak!*, *Koza odratá a jež* či *Pinokio*.

Scénografka **NAĎA SALBOTOVÁ** (1979) spolupracovala takisto s viacerými režisérmi a divadlami. Okrem práce v divadle spolupracuje s mestom Trnava na mnohých zaujímavých projektoch podporujúcich kultúrny život v meste. Je autorkou výtvarnej koncepcie a realizátorkou interaktívnej výstavy *Osmijankova literárna výstava*, ktorá preputovala naprieč celým Slovenskom. Venuje sa aj maľbe, grafike a sochárstvu.

Inscenačný tím dopĺňa klavirista, hudobný skladateľ a pedagóg **DANIEL ŠPINER** (1986), ktorý patrí medzi najžiadanejších slovenských skladateľov a inštrumentalistov. Dlhodobo tvorí a koncertuje ako hudobný partner Kataríny Koščovej a spolupracoval s viacerými výraznými osobnosťami slovenskej hudobnej scény. Jeho tvorba sa pohybuje medzi jazzom, folkom, šansónom, alternatívou i experimentálnou hudbou. Venuje sa aj divadelnej a filmovej hudbe a má za sebou vyše 50 divadelných premiér na Slovensku, v Česku a Nemecku.

Bulletin Bábkového divadla Košického kraja
Sezóna 2025/2026

Bulletin zostavil: Lukáš Kopas
Zodpovedná redaktorka: Lenka Papugová
Umelecký šéf: Lukáš Kopas
Grafická úprava: Dušana Smatanová

KONTAKT
Pokladňa: Vrátna 58
+421 918 984 132
+421 948 788 008

RIADITEĽSTVO
Tajovského 4, 040 01 Košice
sekretariat@bdkk.sk
vstupenky@bdkk.sk
www.bdke.sk / www.bdkk.sk

BÁBKOVÉ DIVADLO KOŠICKÉHO KRAJA
KOŠICKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ
s deťmi.com
enoteca centro
predpredaj sk
dm